

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoCsp/11/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3619201131
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Svitana, PhD
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3619201131.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Radoslava Svitana, PhD., a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Viery Škultétyovej v spore žalobcu X., Q., so sídlom X. XX, B., D. XX XXX XXX, zastúpeného P. A. O., T. so sídlom F. XXXX/XA, B., D. XX XXX XXX, proti žalovanej D. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. V. XXX, o zaplatenie 481,80 eur s príslušenstvom na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Partizánske č. k. 5Csp/65/2019-40 zo dňa 21. januára 2020 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a III. m e n í tak, že žalobu z a m i e t a .

Žalovaná m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom vo výroku I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 481,80 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 481,80 eur od 02.08.2016 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo výroku II. žalobu vo zvyšku zamietol a vo výroku III. priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania vo výške 37,30 %. Rozhodnutie zdôvodnil tým, že medzi stranami bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 26.01.2016, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej sumu 600,- eur. Žalovaná sa zaviazala žalobcovi vrátiť istinu 600,- eur a odplatu 109,20 eur v 12-ich mesačných splátkach po 59,10 eur splatných k 26. dňu v mesiaci počnúc 26.02.2016. Podľa tvrdení žalobcu žalovaná uhradila sumu 118,20 eur. Právne súd prvej inštancie zdôvodnil rozhodnutie ustanoveniami § 3 ods. 1, § 39, § 52 a nasl., § 497, § 502 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2 a § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že dohodnutý úrok z úveru 32,05 % ročne viac ako štvornásobne prevyšuje úrokovú mieru za spotrebiteľské úvery v bankách splatné do jedného roka v čase uzavretia zmluvy (7,05 % ročne), čo je v rozpore s dobrými mravmi a takýto úrok je absolútne neplatný. Žalobcovi teda vznikol nárok len na vrátenie toho, čo žalovanej poskytol. Poskytnutá jej bola suma 600,- eur, z ktorej zaplatila 118,20 eur, preto má povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 481,80 eur a v tejto časti súd prvej inštancie žalobe vyhovel. Pokiaľ si žalobca uplatnil nárok na zaplatenie úroku z úveru 32,05 % ročne, poplatku za upomienky a zmluvných pokút, v tejto časti považoval súd prvej inštancie žalobu vzhľadom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru pre absolútnu neplatnosť úroku z úveru za nedôvodnú. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že žalobca sa domáhal zaplatenia celkom 701,80 eur (istina 481,80 eur, zmluvná pokuta 40,- eur, poplatky za upomienky 180,- eur), súd mu priznal 481,80 eur. Úspech žalobcu v konaní teda bol 68,65 %, neúspech 31,35 % čo je čistý úspech žalobcu v konaní 37,30 %.

2. Proti uvedenému rozsudku, a to proti jeho výrokom I. a III., podala včas odvolanie žalovaná z dôvodu, že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Podľa nej súd porušil § 54a Občianskeho zákonníka, keď neskúmal z úradnej povinnosti, či nedošlo k premlčaniu práva

zo spotrebiteľskej zmluvy. Ku dňu podania žaloby boli podľa nej premlčané všetky splátky, od ktorých splatnosti do dňa podania žaloby uplynuli viac ako 3 roky, teda splátky splatné 26.04.2016, 26.05.2016, 26.06.2016 a 26.07.2016. Takisto došlo k premlčaniu celej zvyšnej časti dlhu vzhľadom na skutočnosť, že v zmysle bodu 15 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru sa stal celý dlh splatným 01.08.2016, pričom žaloba bola podaná 1 deň po uplynutí premlčacej doby.

3. Žalobca sa k odvolaniu žalovanej nevyjadril.

4. V zmysle § 382 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odvolací súd oznámil stranám, že má za to, že na vec sa vzťahujú okrem ustanovení aplikovaných už súdom prvej inštancie aj ustanovenia § 54a, § 100 ods. 1, ods. 2, § 101, § 103 a § 565 Občianskeho zákonníka, a dal stranám možnosť vyjadriť sa k použitiu týchto ustanovení do 10 dní. Žiadna zo strán sa k použitiu týchto ustanovení nevyjadrila.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku I. (ktorým bolo žalobe vyhovené) zmeniť podľa § 388 CSP v spojení s § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Výrok II., ktorým bola žaloba v časti prevyšujúcej istinu zamietnutá, nebol napadnutý odvolaním a odvolací súd ho nepreskúmal.

6. Skutkovo nebolo sporné, že žalobca a žalovaná uzatvorili dňa 26.01.2016 zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver. Keďže žalovaná zaplatila len dve splátky (splatné 26.02.2016 a 26.03.2016) a potom úver prestala splácať, žalobca v súlade s bodom 15 Všeobecných podmienok poskytnutia spotrebiteľského úveru (podľa ktorého „ak spotrebiteľ neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časť splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky, stáva sa celý dlh splatný okamžite“) vyhlásil predčasnú splatnosť celého úveru dňom 01.08.2016.

7. Medzi stranami nebolo sporné, že išlo o spotrebiteľský úver (tak bola označená aj samotná zmluva) a súčasne o spotrebiteľskú zmluvu, preto odvolací súd musel dať za pravdu žalovanej v tom, že súd prvej inštancie mal na vec aplikovať ustanovenie § 54a Občianskeho zákonníka. Toto ustanovenie nadobudlo účinnosť dňa 05.12.2018, pričom podľa prechodného ustanovenia (§ 879v) sa konanie, predmetom ktorého je pohľadávka vzniknutá zo spotrebiteľskej zmluvy, dokončí podľa dovtedajších predpisov len ak sa začalo pred účinnosťou tohto zákona (t. j. pred 05.12.2018). Preskúmané konanie sa však začalo podaním žaloby na súde prvej inštancie dňa 01.08.2019, teda po nadobudnutí účinnosti ustanovenia § 54a Občianskeho zákonníka, preto odvolací súd nevidel dôvod, aby sa toto ustanovenie na preskúmanú vec neaplikovalo.

8. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že ustanovenie § 54a Občianskeho zákonníka neumožňuje „vymáhať“ premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy. Slovo „vymáhať“ by pri doslovej interpretácii bolo možné chápať tak, že citované ustanovenie zakazuje iba nútený výkon premlčaného práva. Výklad, ktorý by pripustil vydanie súdneho rozhodnutia ukladajúceho povinnosť plniť premlčaný dlh (s odôvodnením, že v tomto súdnom konaní nejde ešte o vymáhanie, ale len o „nachádzanie“ práva), a následne by - aplikujúc ustanovenie § 54a Občianskeho zákonníka - nepripustil výkon („vymáhanie“) takéhoto rozhodnutia, by bol v rozpore so samotnou podstatou súdnych rozhodnutí, ktoré musia byť vykonateľné. Ak nemožno rozhodnutie vykonať, potom ho nemožno ani vydať. V súlade s dôvodovou správou aj s už ustálenou súdnou praxou sa preto odvolací súd prikláňa k názoru, že ustanovenie § 54a Občianskeho zákonníka je potrebné vykladať tak, že súd je povinný aj bez námietky dlžníka prihliadať na prípadné premlčanie práva zo spotrebiteľskej zmluvy a takéto premlčané právo nepriznať.

9. Podľa § 103 druhej vety Občianskeho zákonníka ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh, začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. Z citovaného ustanovenia je zrejmé, že pre začiatok plynutia premlčacej doby nie je rozhodujúce, k akému dňu veriteľ úver zosplatnil, ale pre ktorú splátku tak urobil. Je nesporné, že (predčasné) zosplatnenie celého dlhu nie je povinnosťou, ale právom veriteľa, pričom veriteľ toto právo môže využiť pri dodržaní trojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, resp. v tomto prípade podľa bodu 15 Všeobecných podmienok pri neuhradení štyroch po sebe nasledujúcich splátok.

10. Citované ustanovenie § 103 druhej vety Občianskeho zákonníka viaže začiatok premlčacej doby na dátum zročnosti práve tej nespĺnenej splátky, pre ktorej nespĺnenie sa stal zročným celý dlh. V prípade spotrebiteľskej zmluvy má dodávateľ podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka povinnosť čakať s využitím práva na predčasné zosplatenie (§ 565 Občianskeho zákonníka) ešte tri mesiace od omeškania so zaplatením splátky, ale (keďže zákon nemá osobitné ustanovenia pre premlčanie takto zosplateného dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy) premlčacia doba sa aj v takomto prípade začína počítať už odo dňa zročnosti tejto omeškanej splátky (§ 103 druhá veta Občianskeho zákonníka). Je pravdou, že tým zákonodarca de facto skrátil premlčaciu dobu pre takýto prípad o tri mesiace (keďže prvé tri mesiace omeškania dlžníka so splátkou dodávateľ nemôže ešte zosplatiť dlh, lebo by porušil ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka), avšak vo všeobecnosti dĺžka premlčacej doby nie je v právnom poriadku jednotná; je právom zákonodarcu stanoviť pre jednotlivé prípady premlčaciu dobu odlišne (napr. pri právach z prepravy je zákonom stanovená len jednoročná premlčacia doba) za predpokladu, že takto ustanovená premlčacia doba je dostatočná na uplatnenie práv, teda že takýmto stanovením premlčacej doby nedôjde k znemožneniu resp. podstatnému sťaženiu možnosti veriteľa uplatňovať svoje práva. V tomto prípade podľa názoru odvolacieho súdu je premlčacia doba v trvaní (de facto) dva a trištvrté roka dostatočná na to, aby veriteľ uplatnil svoj nárok na plnenie celého predčasne zosplateného dlhu na súde. Tento výklad teda síce znamená de facto skrátenie všeobecnej trojročnej premlčacej doby o tri mesiace, k tomuto skráteniu však došlo v dôsledku jasného znenia textu samotného ustanovenia, čo nepredstavuje narušenie princípu právnej istoty veriteľa (keďže ustanovenie § 103 druhej vety Občianskeho zákonníka jednoducho nepripúšťa iný výklad a toto ustanovenie bolo veriteľovi už od začiatku známe).

11. V preskúmvanej veci je zrejmé, že žalobca v súlade s vyššie citovaným ustanovením bodu 15 Všeobecných podmienok čakal na nezaplatenie štyroch po sebe idúcich splátok (čím naplnil aj trojmesačnú lehotu podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka od nezaplatenia prvej neuhradenej splátky), t. j. splátok splatných dňa 26.04.2016, 26.05.2016, 26.06.2016 a 26.07.2016, a následne (k 01.08.2016) dlh zosplatiť. Bez ohľadu na prípadnú nejasnosť v tom, či bol dlh v skutočnosti zosplatený pre prvú neuhradenú splátku (po uplynutí troch mesiacov) alebo pre nezaplatenie štvrtej neuhradenej splátky (v tomto prípade by išlo len o akademickú debatu), je zrejmé, že ak bol dlh zosplatený k 01.08.2016, bolo to najneskôr pre splátku splatnú dňa 26.07.2016, teda najneskôr od 27.07.2016 začala plynúť trojročná premlčacia doba podľa § 101 v spojení s § 103 druhá veta a § 565 Občianskeho zákonníka, a uplynula 26.07.2019. Keďže žaloba bola na súde prvej inštancie podaná dňa 01.08.2019, zosplatená časť dlhu bola už v čase podania žaloby premlčaná.

12. Pokiaľ ide o splátky splatné v dňoch 26.04.2016, 26.05.2016, 26.06.2016 a 26.07.2016, ich splatnosť nebola dotknutá predčasným zosplatením zostávajúceho dlhu (keďže boli splatné ešte pred zosplatením zostávajúceho dlhu a účinkom predčasného zosplatenia je skrátenie, nie naopak predĺženie splatnosti splátok, teda predčasné zosplatenie sa týka len splátok, ktoré majú byť splatné až po tomto predčasnom zosplatení). Vo vzťahu ku každej z týchto splátok teda v zmysle § 103 prvá veta Občianskeho zákonníka (v spojení s § 101 Občianskeho zákonníka) plynula samostatná trojročná premlčacia doba, ktorá vo vzťahu ku splátke splatnej 26.04.2016 uplynula dňa 26.04.2019, vo vzťahu ku splátke splatnej 26.05.2016 uplynula dňa 26.05.2019, vo vzťahu ku splátke splatnej 26.06.2016 uplynula dňa 26.06.2019 a vo vzťahu k splátke splatnej 26.07.2016 uplynula dňa 26.07.2019. Vo všetkých štyroch prípadoch uplynula premlčacia doba týchto splátok pred podaním žaloby (01.08.2019), teda aj tieto splátky boli v čase podania žaloby už premlčané.

13. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď nepoužil vyššie citované ustanovenia § 54a, § 100 ods. 1, ods. 2, § 101, § 103 a § 565 Občianskeho zákonníka. Aplikujúc tieto ustanovenia na skutkový stav správne ustálený súdom prvej inštancie dospel odvolací súd k záveru, že celá žalobcom uplatnená pohľadávka bola v čase podania žaloby premlčaná, preto (keďže ide o pohľadávku zo spotrebiteľskej zmluvy) ju nie je možné v súdnom konaní priznať.

14. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. zmenil tak, že žalobu zamietol.

15. O trovách konania rozhodol odvolací súd v súlade s ustanoveniami § 396 ods. 1, ods. 2, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Vo veci samej bola v celom rozsahu úspešná žalovaná, preto

jej odvolací súd priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania (trov konania pred súdom prvej inštancie aj pred odvolacím súdom - tu odvolací súd poznamenáva, že aj keď v konaní pred súdom prvej inštancie bol pôvodne prevažne úspešný žalobca, odvolací súd v prípade zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie rozhoduje o trovách konania ako celku a pre toto rozhodnutie je podstatný konečný úspech strán). Z týchto dôvodov odvolací súd priznal žalovanej proti žalobcovi plnú náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).